

ISBN: 978-975-2482-85-2

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

Ketebe Yayınları: 48

Osmanlı Klasikleri



**Editör**

Cankat Kaplan

**Kapak**

Harun Tan

**Düzeltili**

Cihan Aldık

**Mizanpaj**

Nilgün Sönmez

**1. BASKI**

Haziran 2018  
İstanbul

ketebe.com

**Ketebe Yayınları**

**Sertifika No. 34989**

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212.612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

**Baskı ve Cilt**

İhlas Gazetecilik A.Ş.

Matbaa Sertifika No: 12227

Merkez Mah. 29 Ekim Cad.

İhlas Plaza No: 11 A/41

Yenibosna Bahçelievler / İstanbul

Tel: 212.454 37 11

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ne aittir. İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Tevhid ve Sırlar Denizi  
Tuhfe-i Bahriyye



İSMAİL HAKKI BURSEVÎ

HAZIRLAYAN  
FAKİRULLAH YILDIZ

KETEBE

---

## Fakirullah Yıldız

1985 yılında Diyarbakır'da doğdu. İlk ve orta öğretimini aynı şehirde tamamladı. 2012'de kamu yönetimi bölümünden mezun oldu. 2014'te İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eski Türk Edebiyatı Bölümü'nde başladığı yüksek lisans programını "Sohbetnâme-i Muhammed Murâd Buhari- Metin ve İnceleme" adlı teziyle 2017'de tamamladı. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk-İslam Edebiyatı bilim dalında doktora programına başladı. Halen Türkiye Yazma Eserler Kurumu'nda yazma eser uzmanı olarak çalışan ve metin şerhi ile tasavvuf alanında araştırmalar yapan Fakirullah Yıldız'ın şu ana kadar *Muhammed Murad Buhari - Sohbetname* ve *Hâce Ubeydullah Ahrar - Risaleler* adlı iki kitabı basılmıştır. Orta seviyede Arapça ve Farsça bilen yazar, evli ve iki çocuk babasıdır.

# İçindekiler

Kısaltmalar .....	6
Transkripsiyon Metodu Üzerine .....	7
Önsöz .....	9
<b>İsmail Hakkı Bursevî</b> .....	11
<b>1. BÖLÜM: Tuhfe-i Bahriyye</b>	
<b>1.1. Te'lif Sebebi</b> .....	17
<b>1.2. Tuhfe-i Bahriyye'nin Esas Alınan Nüshası ve İstifade Edilen Diğer Nüshalar</b> .....	19
<b>1.2.1. Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Manzum, Nr. 611/12</b> .....	19
<b>1.2.2. Süleymaniye Kütüphanesi, Pertev Paşa Koleksiyonu, Nr. 637/9</b> .....	19
<b>1.2.3. Bursa İnebey Yazma Eser Kütüphanesi, Genel, Nr. 76/2</b> .....	20
<b>1.2.4. Süleymaniye Kütüphanesi, Atıf Efendi Koleksiyonu, Nr. 1501/4</b> .....	20
<b>1.2.5. Süleymaniye Kütüphanesi, Kadızade Burhaneddin, Nr. 58</b> .....	20
<b>1.2.6. Manisa Yazma Eser Kütüphanesi, Nr. 10249/4</b> .....	20
<b>1.3. Tuhfe-i Bahriyye'nin Muhtevası</b> .....	21
<b>2. BÖLÜM: Sadeleştirme</b> .....	25
<b>3. BÖLÜM: Transkripsiyonlu Metin</b> .....	97
<b>4. BÖLÜM: Tıpkıbasım</b> .....	155
<b>5. BÖLÜM: Tasavvuf İstılahları Sözlüğü</b> .....	185
Kaynakça .....	195
Dizin .....	199

# Kısaltmalar

**Age** : Adı Geçen Eser

**Agm** : Adı Geçen Müellif

**Agy** : Adı Geçen Yazma

**a.s.** : Aleyhisselam

**c.ş.** : Celle Şanuhu

**k.s.** : Kuddise Sırruhu

**Ktp.** : Kütüphanesi

**k.v.** : Kerremallâhu Vechehu

**nr.** : Numara

**r.a.** : Radiyallahu Anh

**s.a.v.** : Sallallahu Aleyhi ve Sellem

**Sefine-i Evliyâ** : *Sefine-i Evliyâ-i Ebrâr Şerh-i  
Esmâr-ı Esrâr,  
Hüseyin Vassaf Efendi*

**TDVİA** : Türkiye Diyanet Vakfı  
İslam Ansiklopedisi

# Transkripsiyon Metodu Üzerine

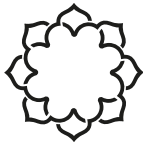
Transkript metninde, kitaba yazma nüshanın tıpkıbasımı eklendiği için ve okumayı zorlaştırmamak adına, ağır bir transkripsiyon metodu kullanılmadı. Transkript yapılırken izlenen metot şu şekildedir:

Zel ( ذ ), Ze ( ز ), Dad ( ض ) gibi Türkçe fonetikte aynı sesi verebilen harfler, farklı şekillerde değil de yalnızca “z” harfiyle yazıldı. Bu yöntem aynı sesi verebilen diğer harflerde de izlendi.

Ayn harfi ( ع ) transkript metinde ( ‘ ) işaretiyle;

Hemze harfi ( ء ) transkript metinde ( ’ ) işaretiyle;

Kaf ( ق ), Tı ( ط ), Dad ( ض ) gibi kalın harflerden sonra gelen Elif ( ا ), Vav ( و ) ve Ye ( ی ) uzatma ünlüleri sırasıyla ā, ū ve î şekilleriyle; geri kalan uzatma ünlüleri sırasıyla â, û ve î şekilleriyle gösterildi.



## Önsöz

XVII. asrın ikinci yarısıyla XVIII. asrın ilk çeyreğinde yaşamış olan ve Celvetî şeyhi, âlim, şarih, müfessir, şair gibi vasıflarıyla eskilerin “hezarfen” olarak tabir ettikleri pek çok hususiyetleri kendisinde toplayan İsmail Hakkı Bursevî hazretleri Aydos’ta dünyaya geldi. Ömrünün tamamını ilim tahsili, irşad faaliyetleri ve eser telifiyle geçiren Bursevî hazretleri, Aydos, Edirne, Üsküp, Tekirdağ, Üsküdar, Şam, Mekke, Medine, Mısır ve Bursa gibi Osmanlı hâkimiyetindeki pek çok yeri dolaştıktan sonra Bursa’da ahirete irtihal etti.

Yüzden fazla eser kaleme alan Bursevî hazretlerinin daha önce üzerinde ilmi bir çalışma yapılmamış olan *Tuhfe-i Bahriyye* isimli eseri bu çalışmamızda ele alınmıştır. Türkiye kütüphanelerinde mevcut altı nüshası tarafımızdan tespit edilen eserin Millet Yazma Eser Kütüphanesi’nde (Millet Ktp., Ali Emiri Manzum, nr. 611/12) bulunan nüshası esas alınmıştır.

Giriş ve beş bölümden oluşan çalışmanın giriş bölümünde -müellifin hayatı ve eserleri üzerine çok sayıda çalışma yapılmış olması hasebiyle- muhtasar olarak müellifin hayatı tanıtılmış; birinci bölümde eserin nüshalarının tanıtımı, *Tuhfe-i Bahriyye*’nin telif sebebi ve muhtevası hakkında bilgi